

Η έννοια της λύτρωσης στην Αγία Γραφή

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το σημερινό απόσπασμα της μελέτης του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλτη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=95668>), εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται οι συγγραφείς της Αγίας Γραφής την έννοια της λύτρωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΛΥΤΡΩΣΗ

Για να προσδιορίσουμε ασφαλέστερα τη σημασία των κρίσιμων λέξεων, των λέξεων-κλειδιών, αυτής της ενότητας -λύτρωση, λύτρα, λυτρώνω, λ(Λ)υτρωτής και σωτηρία, σ(Σ)ωτήρας και σωτηριολογία- καταφεύγουμε και πάλι στην ετυμολογία τους. Βρίσκουμε ότι η λέξη *λύτρωση* σημαίνει την απαλλαγή από το βάρος επώδυνης κατάστασης, το ουσιαστικό *λύτρα* (-τρον) το χρηματικό ποσό που απαιτείται να καταβληθεί για την απελευθέρωση προσώπου το οποίο έχει απαχθεί ή αιχμαλωτιστεί[115] και το ρήμα *λυτρώνω* (ετυμ.: *λύτρον* < *λυτρώνω* < *λύω*) σημαίνει γενικά *λύνω* και (εκκλησιαστικά) είναι η εξουσία που έδωσε ο Χριστός στους μαθητές του (και κατ' επέκταση στους επισκόπους της Εκκλησίας) να συγχωρούν ή όχι τα σφάλματα των πιστών. Τέλος, *λυτρωτής* είναι αυτός που ελευθερώνει, που σώζει· *Λυτρωτής* λέγεται κυρίως για τον Χριστό, ως σωτήρα του ανθρώπου από το προπατορικό αμάρτημα[116].

Με αυτήν τη σημασία συναντάται για πρώτη φορά στην Παλαιά Διαθήκη και συνδέεται με την απελευθέρωση των Ισραηλιτών από τη δουλεία των Αιγυπτίων[117]. Επίσης, η λέξη *σωτηρία* (ετυμ.: σωτηρία < σωτήρ < σώζω[118]) σημαίνει την απαλλαγή από τον κίνδυνο, από το κακό, τη διασφάλιση της ακεραιότητας κάποιου, (εκκλησιαστικά) τη λύτρωση του ανθρώπου από την αμαρτία, στον χριστιανισμό, ή από ό,τι είναι αντίθετο προς την πνευματική ταυτότητα του θεού, στις άλλες θρησκείες. *Σωτήρας* είναι το πρόσωπο που σώζει κάποιον από το κακό και (εκκλησιολογικά) *Σωτήρας* είναι ο Ιησούς Χριστός ως λυτρωτής του ανθρώπου από τον θάνατο και την αμαρτία. *Σωτηριολογία*, τέλος, είναι ο τομέας της δογματικής που ασχολείται με την σωτηρία των ανθρώπων από τον Χριστό[119].

Η λέξη *λύτρον*[120] απαντά δύο φορές στην Καινή Διαθήκη αυτολεξεί σε λόγους του Ιησού: «ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονῆσθαι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν»**[121]**. Επίσης, ο Παύλος χρησιμοποιεί τη λέξη σύνθετη με την ίδια όμως έννοια : «Ἰησοῦς, ὁ δούς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων»**[122]**.

Συσχετίζοντας εννοιολογικά τις δύο έννοιες -λύτρωση, σωτηρία- διακρίνουμε μια ανεπαίσθητη σημασιολογική διαφορά, η λύτρωση σημαίνει απελευθέρωση και υπονοεί μια κατάσταση δουλείας από την οποία ο άνθρωπος επιζητεί να διαφύγει,

ενώ σωτηρία σημαίνει διατήρηση και παραμονή στην ίδια χαρμόσυνη κατάσταση[123].

Ο άνθρωπος και μετά την πτώση του συνεχίζει να είναι δημιούργημα του Τριαδικού Θεού και αντικείμενο της θείας αγάπης. Από το πρώτο ήδη βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης, της πρώτης συμφωνίας/υπόσχεσης του Θεού με τους ανθρώπους, τη Γένεση, και μάλιστα λίγο μετά την αστοχία των πρωτόπλαστων της Εδέμ, να γευτούν τον καρπό «τοῦ ξύλου, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου[124]» μετά από την ιδιοτελή προτροπή του «φρονιμωτάτου πάντων τῶν θηρίων[125]» και την απόπειρα απόκρυψή τους από τον Θεό, γνωστοποιείται το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου και της κτίσης με το πρώτο χαρμόσυνο ἀγγελμά Του, το Πρωτευαγγέλιο: «καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν[126]». Οι στίχοι της Γένεσης εμπεριέχουν, εν δυνάμει, ολόκληρο το έργο της απολύτρωσης, δηλαδή τον ερχομό του Λόγου, τη γέννησή Του από μόνη τη γυναίκα, τη Θεοτόκο Μαρία, και τη συντριβή της εξουσίας του διαβόλου με την ανάστασή Του. Αυτή είναι η αρχή του νήματος του σχεδίου της Θείας Οικονομίας.

[Συνεχίζεται]

[115]Γ. Μπαμπινιώτης, όπ. παρ., σ.1028.

[116]«Λυτρωτής» στο Λεξικό της Κοινής νεοελληνικής, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%BB%](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%BB%91) (ημερομηνία ανάκτησης: 5-12-2013).

[117]Εξ. 14. 13: «εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν· θαρσεῖτε, στῆτε καὶ ὁρᾶτε τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ Κυρίου, ἣν ποιήσει ἡμῖν σήμερον· ὃν τρόπον γὰρ ἑωράκατε τοὺς Αἰγυπτίους σήμερον, οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον» και Ησ. 63. 9: «ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν. οὐ πρέσβυς οὐδὲ ἄγγελος, ἀλλ’ αὐτὸς Κύριος ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν· αὐτὸς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς καὶ ὕψωσεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος».

[118]Γ. Μπαμπινιώτης, όπ. παρ., σ.1732

[119]Γ. Μπαμπινιώτης, όπ. παρ., σ.1732.

[120]Π. Δημητρόπουλος, «Λύτρων, περί, θεωρία» στη *Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαιδεία*, τόμος 8^{ος} (Αθήνα: Εκδότης Α. Μαρτίνος, 1966)σ.420.

[121]Ματθ. 20. 28.

[122]Α΄ Τιμ. 2. 6.

[123]Σπ. Ράγκος, «Η συνάντηση του Ελληνισμού με τον χριστιανισμό από τον πρώτο έως τον τέταρτο αιώνα» στο *Η Ορθοδοξία ως κληρονομιά*, τόμος Α , *Οι πρώτες Ιστορικές Καταβολές της Ορθόδοξης Εκκλησίας* (Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2002)σσ.21- 52, εδώ σ.51.

[124]Γεν. 3. 1.

[125]Γεν. 3. 1.

[126]Γεν. 3. 15.